

ECAD6050

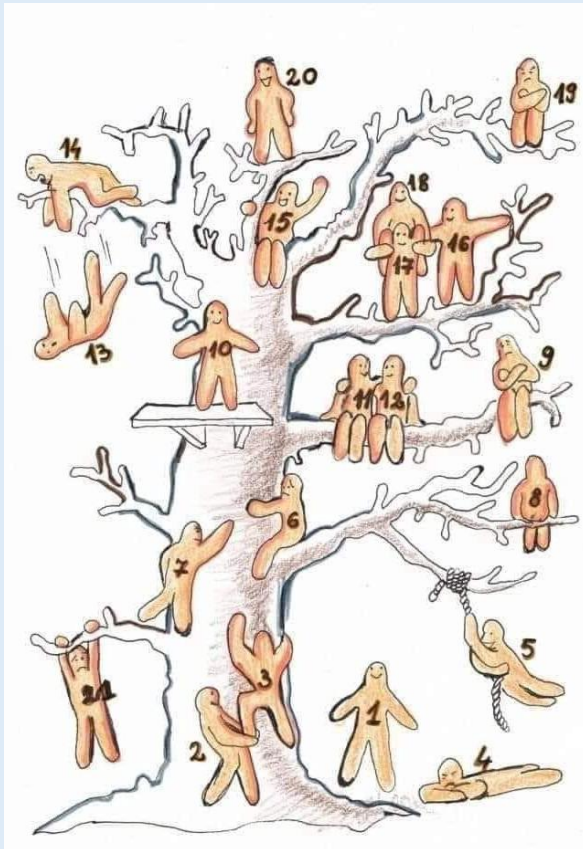
LLYTHRENNEDD EMOSIYNOL, DCE A LLES

Y dysgwr: pwy ydw i'n ei addysgu?

Cwestiwn canolog:

Sut gall athrawon sylwi, deall ac ymateb heb orsymleiddio, patholegu na mynd y tu hwnt i'w rôl?

TASG 1: GWIRIO I MEWN

**Dewiswch un delwedd yn breifat.
Nid oes rhaid i chi rannu eich dewis.**

**Beth mae'n ei wneud yn bosibl?
Beth allai athro ei gamddehongli?
Sut gallwn gadw dewis, preifatrwydd ac urddas?**

Sylwi • gwahodd • gwrando — nid diagnosis

PEIDIWCH YMGWYMPO'R TERMAU

LLYTHRENNEDD EMOSIYNOL

Emosiynau: adnabod, deall, mynegi, ymateb

LLYTHRENNEDD EMOSIYNOL A CHYMDEITHAOL (SEL)

Datblygu cymwyseddau cymdeithasol ac emosiynol

LLES

Sut mae person yn teimlo ac yn gweithredu

GOFID / TRALLOD

Ymateb emosiynol dealladwy i amgylchiadau

ANHWYLDER MEDDWL

Meini prawf clinigol cydnabyddedig

Mae gofid yn bwysig — ond nid yw gofid yn golygu diagnosis.

BETH ALLAI EFFEITHIO AR YMGYSYLLTIAD?

Nid yw'r dysgwr hwn yn dechrau'r dasg. Beth arall allai fod yn digwydd?

Y dysgwr

- blinder
- pryder
- hunan-hyder isel
- ADY

Yr ystafell ddosbarth

- mynediad at y dasg
- cyflymder
- deinameg cyfoedion
- perthynas â'r athro

Y tu allan i'r ysgol

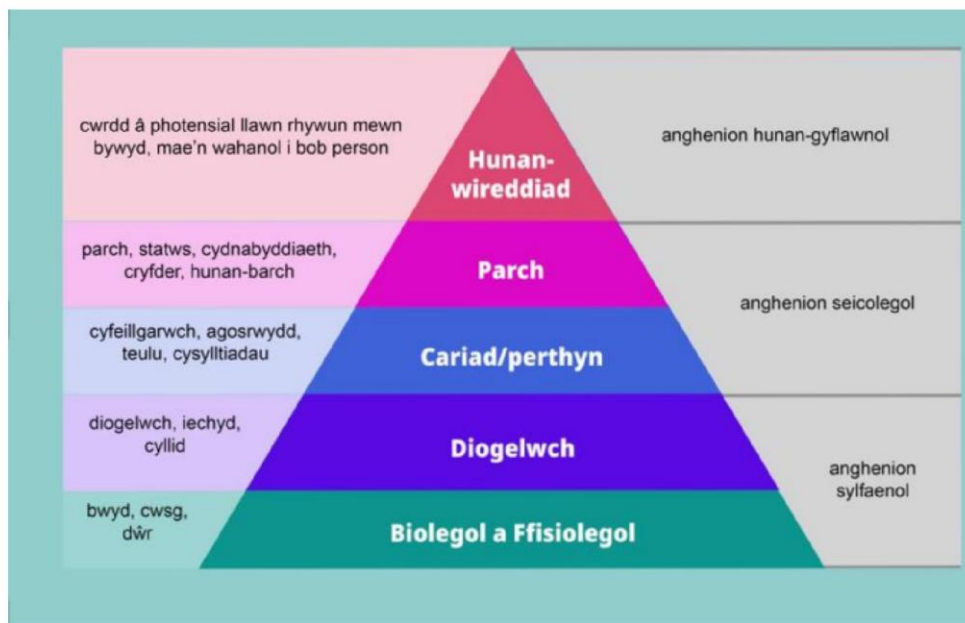
- pwysau teuluol
- tlodi
- cwsg
- cymuned

Os oes llawer o achosion posibl, mae angen chwilfrydedd cyn sicrwydd.

MASLOW: MAN CYCHWYN, NID GRISIAU SEFYDLOG

Damcaniaeth cymhelliant dynol, gyhoeddwyd gyntaf ym 1943.

Hierarchaeth Maslow (1943)

Pa anghenion allai fod yn siapio parodrwydd y dysgwr hwn i ddysgu?

CYD-DESTUN CYMRU: PAM MAE HYN YN BWYSIG?

Nid yw lles yn “ychwanegiad” bugeiliol.

CWRICWLWM I GYMRU

emosiynau • perthnasoedd •
ceisio cymorth • dysgu
llwyddiannus

DULL YSGOL GYFAN

ethos • perthnasoedd •
amgylchedd • cymorth
cyffredinol + targedig

STRATEGAETH IECHYD MEDDWL A LLES 2025–2035

atal • cymorth cynnar • llwybrau
priodol

TRAFODWCH

A yw lles yn gyfrifoldeb i bawb? Beth
mae hynny'n ei olygu'n ymarferol?

BETH MAE'R DATA EI DDWEUD?

51,662

dysgwyr cynradd

69%

bodddhad uchel â bywyd

≈30%

**anawsterau emosiynol
uwch/arwyddocaol**

Arolwg Cynradd SHRN 2024: dysgwyr Bl. 3–6 ledled Cymru
[Data ac Adroddiadau Cenedlaethol - The School Health Research Network](#)

**Pa bennawd allai'r niferoedd hyn ei greu?
A all 69% a 30% fod yn wir ar yr un pryd?
Beth sy'n rhaid inni osgoi ei dybio am blentyn unigol?**

TASG 2: HOLI'R HONIAD

“Mae iechyd meddwl plant mewn argyfwng.”

**Beth allai'r honiad olygu?
Pa dystiolaeth fyddai ei hangen?
Beth mae'n ei guddio neu'n ei
orsymleiddio?
Pa weithredu fyddai'r dystiolaeth yn ei
gyfiawnhau?**

Nid yw beirniadu iaith “argyfwng” yn golygu diystyru gofid.

TRI LENS DEFNYDDIOL

KEYES
Dau gontinwrm

Cwestiwn:
Ydw i'n cymysgu lles â
symptomau?

BRONFENBRENNER
Systemau ecolegol

Cwestiwn:
Pa systemau o amgylch y
dysgwr sy'n bwysig?

DECI A RYAN
Hunan-benderfyniad

Cwestiwn:
A ydynt yn teimlo ymreolaeth,
cymhwysedd a pherthyn?

DCE: hunanymwybyddiaeth • hunanreoli • ymwybyddiaeth gymdeithasol • perthnasoedd • penderfyniadau cyfrifol

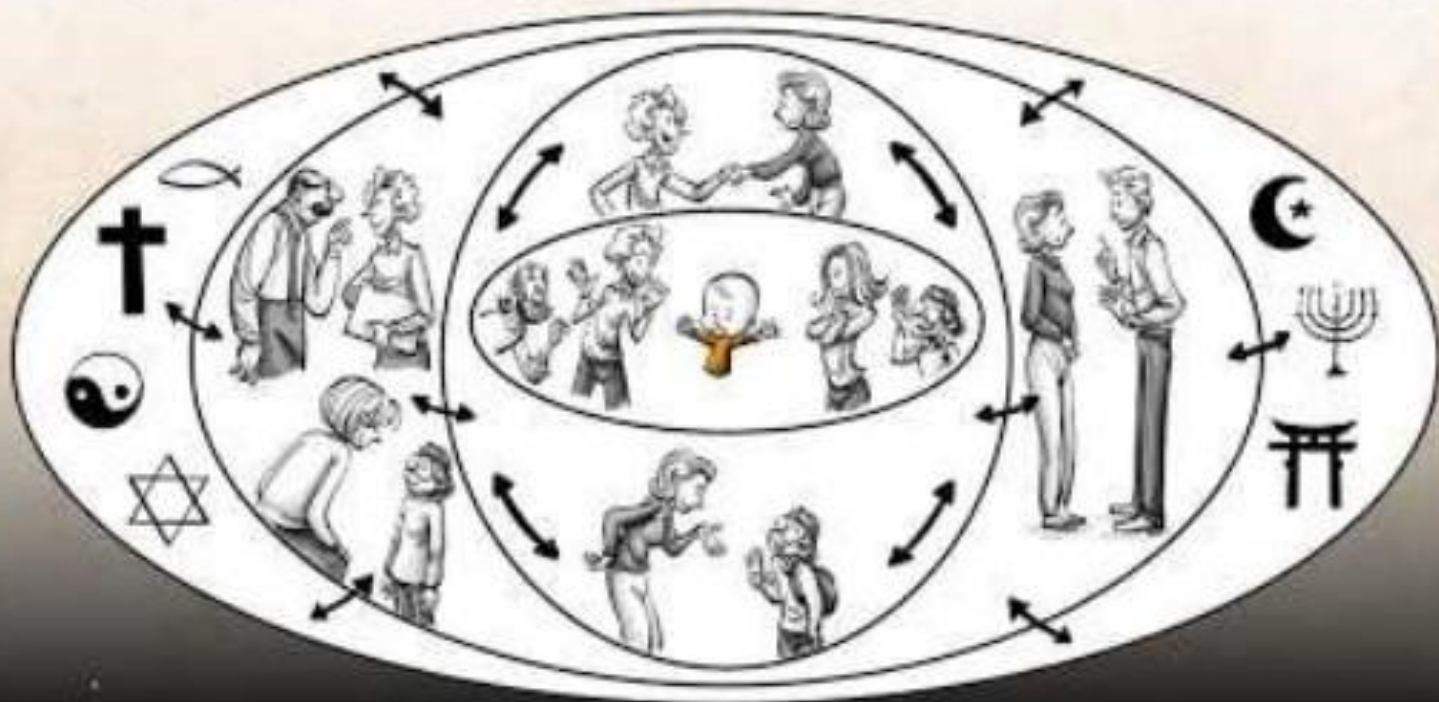
Mae damcaniaeth yn rhoi cwestiynau, nid labeli.

KEYES — Dau gontinwwm
Ydw i'n cymysgu lles â symptomau?
GWYLIO: fideo llawn (1:43)

BRONFENBRENNER — Systemau ecolegol
Pa systemau o amgylch y dysgwr sy'n bwysig?
GWYLIO: 0:00–3:00 (o 5:48)

ECOLOGICAL SYSTEM

DECI A RYAN — Hunan-benderfyniad
Ymreolaeth • cymhwysedd • perthyn
GWYLIO: fideo llawn (1:46)

DIGWYDDIAD BEIRNIADOL: SAM

SAM - beth sy'n digwydd?

- pen ar y ddesg
- nid yw'n dechrau
- 'Dwi'n methu gwneud hwn'
- gwrthio'r daflen
- gofyn gadael
- trydydd tro yr wythnos hon

**Beth ydych chi'n ei wybod?
Beth ydych chi'n ei dybio?**

Cadwch ar wahân: arsylwi ≠ dehongli

YMATEB CYMESUR: PWY SY'N GWEITHREDU, PRYD?

YR ATHRO NAWR

tôn dawel
preifatrwydd
lleihau amlygiad
cam nesaf bach

YR ATHRO YN DDIWEDDARACH

sgwrs breifat
cofnodi ffeithiau
chwilio am batrymau
ymgyngori â
chydweithwyr

YSGOL / SYSTEM

ADY/bugeiliol
partneriaeth â'r teulu
mynediad i'r cwricwlwm
patrymau ysgol gyfan

Y TU HWNT I'R RÔL

diagnosio
therapi
addo cyfrinachedd
ymchwilio ar eich pen
eich hun

Dewiswch ar gyfer Sam:
2 gam ar unwaith • 2 gam dilynol • 1 newid system • 1 ymateb amhriodol

TASG 5: O'R FFRAMWAITH I'R YSGOL

Mewn parau: agorwch y fframwaith a dewiswch un maes.

ethos + perthnasoedd • cwricwlwm • llais dysgwr/teulu • lles staff
• cymorth

[Fframwaith ar sefydlu dull ysgol gyfan ar gyfer llesiant emosiynol a meddyliol](#)

- 1 Dewch o hyd i un disgwyliad neu weithred.
- 2 Sut byddai hyn yn edrych neu'n swnio mewn ysgol?
- 3 Pwy sy'n gweithredu, a pha dystiolaeth fyddai'n dangos ei fod wedi'i wreiddio?

RHANNU + TOCYN GADAEI

Rhannwch un 'peth i chwilio amdano' y byddech yn disgwyl ei weld ar leoliad.

Un peth y byddaf yn sylwi arno'n wahanol...